

**Gemeente
Amsterdam**

Tennispark Sloterpas Jan Evertsenstraat

C19.18 Cultuurhistorische Verkenning

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Beleidskader	4
3	Historisch stedenbouwkundige analyse	5
4	Cultuurhistorisch betekenisvolle bebouwing	14
5	Conclusie en aanbevelingen	16
	Colofon	18

Inleiding

Stadsdeel Nieuw-West heeft Monumenten en Archeologie (M en A) verzocht te adviseren over de bovengrondse cultuurhistorische waarden die bij het opstellen van het bestemmingsplan voor het Tennispark Sloterpas van belang zijn. Dit heeft geresulteerd in een beknopte uiteenzetting van de ontstaansgeschiedenis en een overzicht van de in het gebied aanwezige bovengrondse cultuurhistorische waarden. Voor de ondergrondse cultuurhistorische waarden verwijzen we naar het Archeologisch Bureauonderzoek van M en A.

Bij cultuurhistorische waarden gaat het over sporen, objecten, patronen en structuren die zichtbaar of niet zichtbaar onderdeel uitmaken van onze leefomgeving en een beeld geven van een historische situatie of ontwikkeling. In veel gevallen bepalen deze cultuurhistorische waarden de identiteit van een plek of gebied en bieden ze aanknopingspunten voor toekomstige ontwikkelingen. Het is meestal niet nodig alle cultuurhistorische elementen aan te wijzen als beschermd monument of gezicht. Het is wel van belang dat cultuurhistorische waarden worden betrokken in de planvorming en worden meegewogen in de besluitvorming over de inrichting van een gebied.

Contour plangebied Tennispark Sloterpas

2 Beleidskader

Naar aanleiding van de Modernisering van de Monumentenwet en de wijziging van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro, d.d.17 juni 2011, staatsblad 5 juli 2011, nr 339) dient per 1 januari 2012 bij het maken van bestemmingsplannen een beschrijving te worden opgenomen “van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden”.

In de toelichting van de Bro staat dat dit betekent dat gemeenten een analyse moeten verrichten van de cultuurhistorische waarden en daar conclusies aan verbinden die in een bestemmingsplan verankerd worden. Dit vermindert de noodzaak tot het aanwijzen van nieuwe beschermde monumenten omdat aan het belang van de cultuurhistorie dan waarde wordt toegekend via het proces van de ruimtelijke ordening.

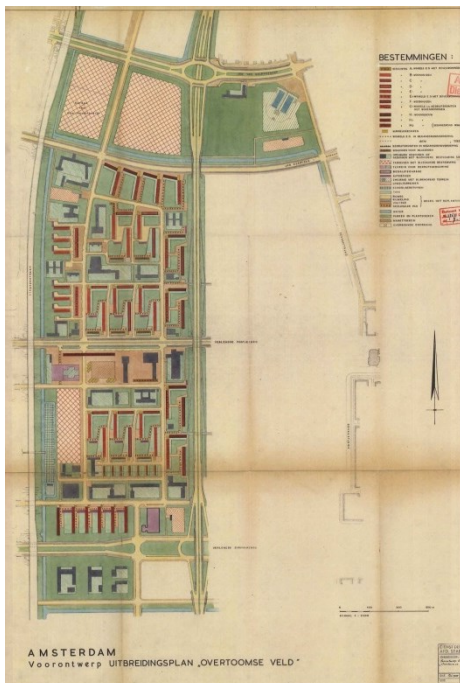
Voor Amsterdam komt het verankeren van de cultuurhistorie in het proces van ruimtelijke ordening ook aan bod in de Beleidsnota ‘Ruimte voor Geschiedenis’ (vastgesteld 13 april 2005) en ‘Spiegel van de Stad, visie op het erfgoed van Amsterdam’ (vastgesteld 14 november 2011) en in ‘Erfgoed voor de stad, agenda voor het erfgoed in een groeiend Amsterdam’ (vastgesteld 5 juli 2016). Voor Nieuw-West is verder de ‘Nota Cultuurhistorie Amsterdam Nieuw-West: spelregels voor ruimtelijke ontwikkeling’ van belang (vastgesteld 26 juni 2013).

De Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie van de provincie Noord-Holland is een geografische uitwerking van de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie (besluit d.d.21 juni 2010). De kaart geeft in zijn algemeenheid informatie over landschapstypen, aardkundige waarden, cultuurhistorische objecten/monumenten, archeologische verwachtingen en structuurdragers als militaire structuren en historische dijken. Deze informatiekaart is voor wat betreft bovengrondse cultuurhistorische waarden vooral gericht op gemeente overschrijdende zaken. Het is daarom niet gericht op de specifiek Amsterdamse waarden, en het geeft daar dan ook geen beeld van.

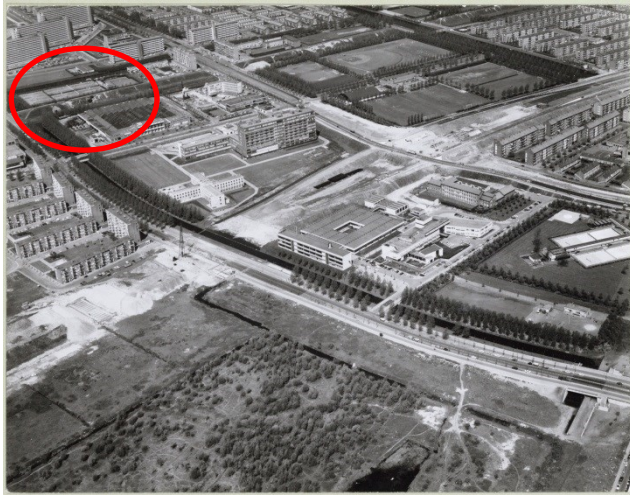
3 Historisch stedenbouwkundige analyse

Het Algemeen Uitbreidingsplan als kader

Tennispark Sloterplas ligt aan de noordzijde van de Jan Evertsenstraat, vlak voor de rotonde die als venster op de Sloterplas is ontworpen en de toegangspoort vormt voor Tuinstad Slotermeer in het noorden en Slotervaart in het zuiden. De Jan Evertsenstraat zelf is een belangrijk oost-west verbindingsweg die de oude stad met de nieuwe uitbreidingen van na de oorlog verbindt. De bebouwing en inrichting van de openbare ruimte van de Jan Evertsenstraat is gebaseerd op het stedenbouwkundig plan voor het Overtoomseveld, een uitwerking van het Algemeen Uitbreidingsplan uit 1935. Omdat deze tuinstad in het centrum van de Westelijke tuinsteden kwam te liggen werd een deel van het gebied bestemd voor grootschalige instellingen als een remise voor het GVB, een zwembad, een ziekenhuis en enkele scholen. Als kader voor de invulling van de velden ontwierp de afdeling Stadsontwikkeling een orthogonaal raster van hoofdverkeerswegen. De grotere instellingen kwamen ten noorden van de Jan Evertsenstraat te liggen.

Uitbreidingsplan Overtoomseveld, 1935 (SAA: archief Stadsontwikkeling)

Luchtfoto Jan Evertsenstraat, 1969

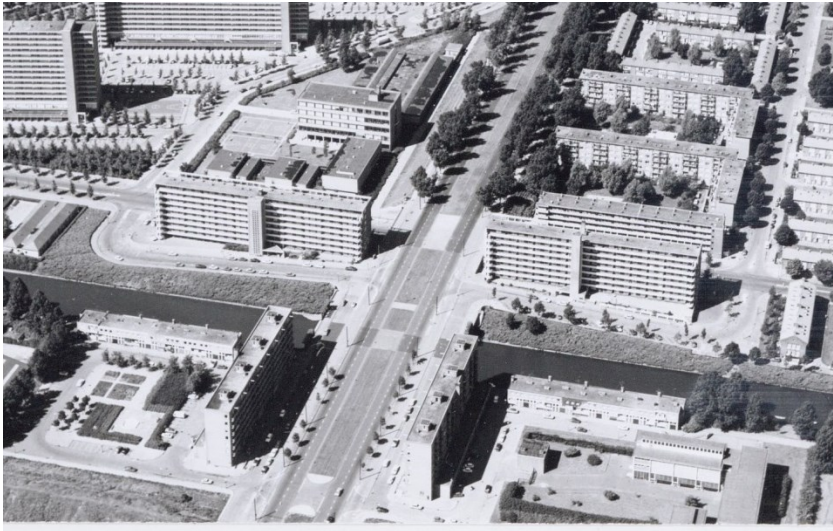
Het plangebied ligt op de overgang van de Baarsjes en de Sloterpas en vormt dus een verbinding tussen een stad met gesloten bouwblokken en wijken met een zogenoemde organische, open verkaveling. Het Tennispark ligt ook ingeklemd tussen de Jan Evertsenstraat en de Burgemeester Roëllstraat. Zowel de bebouwing, de inrichting van het park en de groenaanleg kunnen niet los gezien worden van de vormgeving van de infrastructuur en de groenstructuur van Nieuw West als geheel.

Vormgeven aan de stedelijke ruimte

Hoewel in de woningbouwverkaveling van de westelijke tuinsteden een nieuwe stedenbouwkundige benadering herkenbaar is, is de vormgeving van de stadstraten- en lanen vrij traditioneel. Zo is de bebouwing op het tennispark aan de noordzijde, aan de hof van de August Vermeylenstraat, onderdeel van de monumentale vormgeving van de Burgemeester Roëllstraat. De twee woningbouwblokken van 8 en 3 lagen hoog corresponderen met de woningbouwblokken aan de overzijde van de Burgemeester Roëllstraat en creëren met de dwars op de Burgemeester Roëllstraat geplaatste blokken langs de Burgemeester van de Pollstraat een monumentale toegangspoort tot Nieuw West.

Burgemeester Roëllstraat, 1974 (Stadsarchief, Amsterdam)

Uitsnede luchtfoto 1974

Aan de zuidzijde van het tennispark bevindt zich geen bebouwing zodat de ruimte voorbij de Ringspoorlijn open blijft. Ze fungeert nu als voorruimte voor de rotonde die als venster op de Sloterplas is vormgegeven. Het Sloterpark en –plas vormen het groen-blauwe hart van de Westelijke Tuinsteden, waarmee de ontwerpers van het AUP het belang van groen als integraal onderdeel van de naoorlogse stedenbouw wilden benadrukken. De rotonde met de bruggen ten oosten en zuiden daarvan is samen met de als een 'parkway' vormgegeven Noordzijde deel van het gemeentelijk beschermd stadsgezicht Noordoever ontworpen. De vormgeving van de Noordoever wordt beschouwd als een hoogtepunt in de naoorlogse stedenbouw van Amsterdam. In de encensering van de verschillende typen openbare ruimte die in de Noordoever tot een geheel zijn samengebracht, zijn de stedenbouwkundige principes van het Nieuwe Bouwen zoals Van Eesteren en zijn medewerkers die hanteerden, goed zichtbaar.

Aan de uiteindelijke vormgeving van de Noordoever gaat een lange ontwerpgeschiedenis vooraf. Het Tennispark Sloterplas vormt van begin af aan onderdeel van dit ontwerpproces. In het "Voorlopig Schetsplan" voor Slotermeer (1937) verschijnt voor het eerst de rotonde op de kaart. Ook aan de beplanting is dan al meer aandacht besteed. Pas in het Uitbreidingsplan van 1939 wordt de hele Sloterplas in het plan voor Slotermeer weergegeven en zijn meer details uitgewerkt.

Er is een duidelijk onderscheid gemaakt tussen een stedelijk karakter voor de noordelijke- en zuidelijke kop van de plas en de meer landschappelijk karakteristiek van de oost- en westzijde. Dit principe komt in de latere plannen terug. De noordelijke oever werd gezien als de plaats waar de meeste bezoekers uit de binnenstad het Sloterpark zouden bereiken. De Noordoever zou daarom ingericht moeten worden om grote aantallen bezoekers uit alle delen van de stad op te vangen. In dit gedeelte zijn ook de meest gebruikintensieve voorzieningen (strandbad, paviljoen, jachthaven) opgenomen.

Het stedelijk karakter van de Noordoever wordt op een hoger schaalniveau sterk geaccentueerd door de drie hoge galerijflats van P. Zanstra uit 1965 die over het water gezien een stedelijke wand vormen. Hiervoor maakt het bureau van Zanstra diverse compositiestudies, waarschijnlijk omdat de ontwerpers op zoek waren naar een bouwmassa die aan de ene kant opgewassen was tegen de schaal van de Sloterplas, maar toch voldoende open was en vrij in de ruimte stond, hetgeen een belangrijk ideaal was van het Nieuwe Bouwen. Deze studies waren al voorbereid op de opeenvolgende ontwerpen voor Slotermeer. Inspiratiebron voor het ontwerp van de Sloterplas in het algemeen en de Noordoever was de Machsee in Hannover. Mogelijk was ook het plaatsen van de drie hoogbouwflats als een dominant op de kop van de Sloterplas geïnspireerd op het ontwerp van de 'Nordufer' van de Maschsee, want in Hannover vormt het raadhuis uit 1913 een sterk stedenbouwkundig accent op de achtergrond.

Verkavelingsstudie voor Slotervaart uit 1937. Toen was er nog geen sprake van een rotonde.

Uitbreidingsplan Slotervaart, 1939

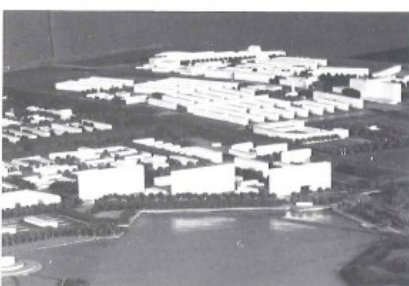
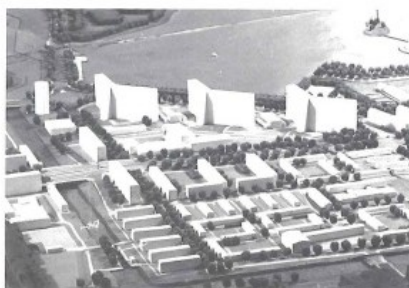
Uitbreidingsplan Slotervaart, 1952-1955, uitsnede
In beide plannen is de ruimte voor het tennispark vrijgelaten.

Maquette ontwerp Sloterpas, 1939

Luchtfoto Sloterpas, 1968 (herkomst: SAA)

Maquettes, gemaakt door
Stadsontwikkeling, van de
verschillende voorstellen voor de
hoogbouw aan de noordzijde van
de Sloterpas, 1955 en 1956.

Het Raadhuis op de kop van de Machsee, Hannover.

Zicht op de Nooroever vanaf de zuidelijke kant van de Sloterpas

De hoogbouwflats, als lamellen ten opzichte van elkaar geplaatst, vormen vanuit bepaalde perspectieven een gesloten wand en openen zich weer bij het passeren. Ze fungeren als tegenhanger van het ensemble Torenwijk aan de "landelijke" westzijde van de plas. De strakke skyline die door de flats is ontstaan, wordt enigszins vertroebeld door hoogbouw die in Bos en Lommer is gerealiseerd. De richting van de flatgebouwen zou verwijzen naar de oorspronkelijke strokenvormige verkaveling van het polderlandschap. Het maaiveld rondom de flats ligt iets lager dan de rest van de Noordoever. Hoogteverschillen worden opgevangen door witte, betonnen keermuurtjes.

De rotonde op de driesprong van de Jan Evertsenstraat, Noordzijde en Oostoever is één van de oudste rotondes in Amsterdam. In de eerste planschetsen zou de Jan Evertsenstraat vanuit de oude stad in een vloeiende lijn noordwaarts langs de Sloterpas (Noordzijde) lopen. In het Uitbreidingsplan Slotermeer van 1939 verschijnt de rotonde voor het eerst op de plankaarten. Het verbeeldt op treffende wijze een centraal ontwerpthema in de uitleg van de Westelijke Tuinsteden, namelijk "beweging". Naast een verkeerskundige oplossing heeft de rotonde ook duidelijk een functie binnen de stedenbouwkundige compositie van de Noordoever. De verdraaiing van de verkavelingsrichtingen (Slotermeer enerzijds en

Slotervaart / Overtooms Veld anderzijds) wordt hiermee opgevangen. De rotonde markeert zo de entree van het Sloterplasgebied en vormt het scharnierpunt tussen de Sloterplas en de oude stad en is daarmee het "venster" op de ruimte van de plas. Midden op de rotonde staat een groep eiken die aansluit op de laanbeplanting op de Oostoever. De vormtaal van het Paviljoen Oostoever heeft Dick Slebos doorgetrokken naar de *kademuren en bruggen 606 en 607*, inclusief het voetgangersbruggetje, ontworpen in 1955-56, aan weerszijden van de rotonde. Dit is geheel in lijn met de ontwerptraditie van de Dienst Publieke Werken, waarin de brugontwerpen van Piet Kramer voor de oorlog de aanzet waren. De bruggen voeren respectievelijk naar de Jan Evertsenstraat en de Oostoever over de Burgemeester Cramergracht. Ook hier is aan de materialisering grote zorg besteed. De landhoofden van de twee bruggen en de verbindende walmuur zijn (net als de sokkel van paviljoen Oostoever) uitgevoerd in zwarte basaltblokken. De bruggen en de walmuur worden afgedekt door betonnen dekplaten die de witte lijnen van café Oostoever doortrekken.

Groenstructuur

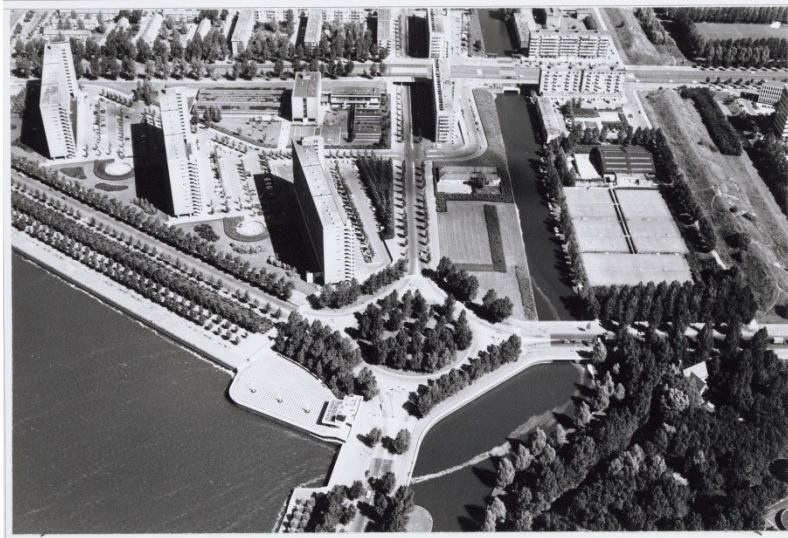
Het tennispark is al op de uitbreidingsplannen van 1939 en 1952 aangegeven. Ook op de vroegste luchtfoto's van de Jan Evertsenstraat is het park al te zien. Kennelijk werd een open ruimte voorafgaand aan de rotonde, op polderniveau, als meest geschikt geacht om het hoofdmoment langs de Sloterplas voor te bereiden. Het profiel van de Jan Evertsenstraat bestaat uit een dubbele rijweg met middenberm waarin een trambaan ligt. Parallel daaraan ligt een waterloop. Oorspronkelijk kende het profiel boombeplanting aan weerszijden van de weg en aan weerszijden van de waterloop, met zelfs een dubbele bomenrij langs de Noordzijde. Dit profiel werd op het ontwerp van 1952 voorbij de rotonde in de Noordzijde voortgezet.

In het Algemeen Uitbreidingsplan van 1935 vormt het tennispark onderdeel van een groenstrook langs de ringspoorlijn. In de uitwerking werd de ruimte voor groen en ontspanning gerespecteerd aangezien sport als onderdeel van de groenstructuur werd beschouwd.

Plankaart 'Ontspanning', Algemeen Uitbreidingsplan 1935

Het tennispark ligt verdiept, 1 tot 2 meter onder niveau van Jan Evertsenstraat maar ligt ook lager dan het noordelijk deel van het gebied. Mogelijk dat ophoging niet opportuun werd geacht vanwege de sportvoorzieningen. Het gebied rond de tennisvelden oogt als een groene oase. Op de luchtfoto van 1974 is goed te zien dat de tennisvelden door een groene bomenhaag van het bebouwde deel wordt afgescheiden en worden de tennisbanen door enkele bomenrijen van de Jan Evertsenstraat gescheiden. Langs de straat zelf staan de voor Amsterdam typische lepen, langs het water staan zomereiken. In de Westelijke Tuinsteden hebben bomen steeds een eigen plaats in het straatprofiel. In de door het stadsdeel vastgestelde nota *Bomental*, wordt deze straat gerekend tot het type Stadslaan (Laan in Gras). Door nalatig onderhoud is de bijdrage die het groen aan de kwaliteit van het straatprofiel geeft, slecht waarneembaar.

Luchtfoto, 1974 (Stadsarchief)

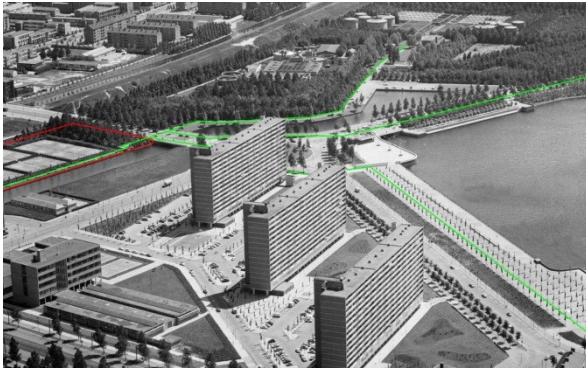

Vogelvluchtperspectief van de noordoever en het tennispark vanuit het zuiden gezien met links de drie flats in het gemeentelijk beschermd stadgezicht

Het gebied is onderdeel van de typische groenstructuur langs de ringspoorbaan in Amsterdam west. Lanen met grote volgroeide bomen die hoog boven het spoor uitsteken domineren het beeld daarin en dat is ook hier het geval. De groenstrook langs het spoor aan de oostkant van het gebied vormt in de structuurvisie 2040 een econetwerk binnen de hoofdgroenstructuur.

Beeldbepalende bomenrijen langs het ringspoor (links) en de Cramergracht (rechts)

Het pad langs de burgemeester Cramergracht (groen) als schakel in een wandelpadenstructuur door het groen 12-06-1968 © aerophotostock.com

Burgemeester Cramergracht gezien vanaf de Jan Evertsenstraat in noordoostelijke richting

Zilveresdoorns op het pleintje aan de August Vermeylenstraat

3 Cultuurhistorisch waardevolle gebouwen

Uitsnede uit de Waarderingskaart AUP

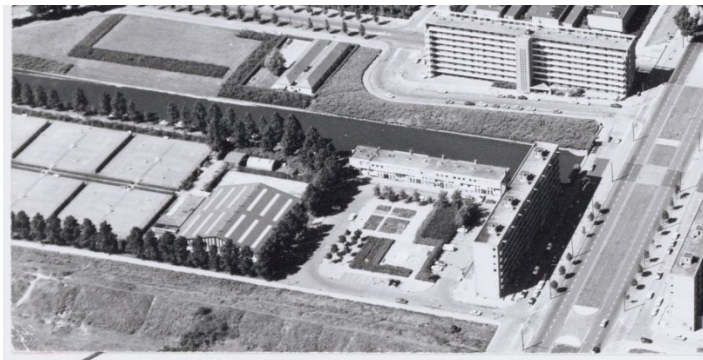
In 2012 zijn de waarderingskaarten AUP gebieden vastgesteld in het kader van de herziene welstandsnota. Op deze kaarten zijn de gebouwen tussen 1945 en 1965 gewaardeerd met een ordewaardering die varieert van Basisorde via een Orde 3 en Orde 2 tot de hoogste ordewaardering 1. Deze orde waardering zijn een optelsom van 4 tussenwaarderingen die elk een maximaal aantal van 5 punten konden krijgen op de volgende aspecten: 'Typologie', 'Architectuur', 'Verkaveling' en 'Relatie met tuinstedelijk ensemble als geheel. De twee met een stip op bovenstaande welstandswaarderingskaart aangeduide bruggen over de afwateringstocht langs de Jan Evertsenstraat zijn van de hand van architect Slebos, de ontwerper van het beroemde paviljoen Oostoever van de Sloterplas. Het gehele bruggen- en kadencomplex inclusief de twee voetverkeersbruggen in het plangebied zijn van zijn hand. De meest westelijke bruggen zijn gewaardeerd met orde 1 en maken deel uit van het gemeentelijk beschermd stadgezicht Noordoevers.

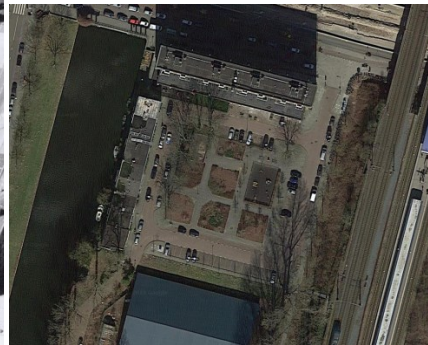
Brug

Deze brug 632 is gebouwd in 1961. De oostelijk in het gebied gelegen brug 633 uit 1961 is gewaardeerd met een basisorde.

Op het noordelijke deel van het tennisparkgebied is de twee tot drie lagen hoge woonbebouwing (A. Komter, 1957) gewaardeerd met een orde 2 en is zoals gezegd de tegenhanger van de woningbouw aan de overzijde van de Burgemeester Roëllstraat. Door het hoogteverschil tussen plein en kade langs de Burgemeester Cramergracht zijn de woningen aan de Burgemeester Cramergracht een soort dijkwoningen met drie lagen aan de gracht en twee lagen aan het plein. Het dwars daarop geplaatste woongebouw van C. Veerman e.a. (1960) heeft een orde 3, maar is voor de tussenwaardering verkaveling met 4 punten gewaardeerd vanwege haar functie als markering van de toegang tot Nieuw West. Het door beide woongebouwen omsloten carré was oorspronkelijk ingericht met een speelplaats van Aldo van Eyck, door hagen omgrensde vakken, rechthoekige bloemperken en boombeplanting langs de randen. Van die inrichting is niet veel meer over, alleen de aanwezigheid van een speeltuin en de geometrisch vormgegeven bloemperken herinnert daar nog aan.

Luchtfoto 1974

Luchtfoto 2019

De overige bebouwing van de tennisvelden dateert uit de periode 1960-2000. Ze heeft geen architectonische waarde.

Op het tennispark, links het clubhuis van de tennishal

4 Conclusie en aanbevelingen

Conclusie

Het plangebied met het Tennispark Sloterpas markeert aan de zuidkant de toegang tot het gebied rond de Sloterpas en draagt aan de noordkant bij aan de vormgeving van de toegangspoort tot de Burgemeester Roëllstraat. Het gebied dat voor een groot deel lager ligt dan de Jan Evertsenstraat en het noordelijk deel met woningbouw bezit zelf een groen karakter als onderdeel van de groenzone langs de Ringspoorlijn. In de opeenvolgende stedenbouwkundige plannen was het gebiedje van begin af aan gedacht als sportterrein waardoor de ruimte voorafgaand aan het stedenbouwkundig hoofdmoment van de 'venster op de Sloterpas' open bleef.

Belangrijke kwaliteiten in het gebied zelf zijn het water van de Cramergracht, de boombeplanting op de kade en de sloot langs de Jan Evertsenstraat. Doorzichten en hoogteverschillen maken het verrassend aantrekkelijk. De groenstrook langs de spoordijk vormt een onderdeel van een langs de ringspoorlijn Amsterdam West doorgaande groenstrook.

Aanbevelingen

Voor de te ontwikkelen stadsstraat Jan Evertsenstraat ligt er een ontwerpogave om de vooroorlogse stad met de Westelijke Tuinsteden te verbinden en de waardevolle karakteristieken van het gebied kunnen daar bij behulpzaam zijn. Bij de verkaveling en bouwhoogte van het plangebied is het goed om deze steeds te toetsen aan het openhouden van het venster op de plas en de relatie met de bebouwing van de Noordoever. Ook het gegeven dat het tennispark deel uitmaakt van de groenstructuur van Nieuw West vormt een belangrijk aanknopingspunt voor gebiedsontwikkeling.

- Het tennispark heeft van begin af aan gefungeerd als opmaat naar het zicht op de Sloterpas. Aan de bouw van de drie flats op de Noordoever is een zorgvuldig ontwerpproces vooraf gegaan, zodat deze vanaf het water en vanaf vele gezichtspunten rond de Sloterpas ervaren konden worden als markering van een belangrijk, stedelijk gebied. Met de komst van de woningbouw op het waterzuiveringsterrein, nu woonwijk Oostoever (1992-1995) is een solitaire hoogbouw toegevoegd. In de planontwikkeling van het gebied Tennispark Sloterpas moet met beide gegevens sterk rekening worden gehouden, zodat aan de hoge cultuurhistorische waarde van het stedenbouwkundig ensemble aan de noordoever van de Sloterpas geen afbreuk wordt gedaan. Toets de invloed van (de hoogte van) de te ontwikkelen bebouwing op het tennispark Sloterpas aan het beschermd stadsgesicht van de noordoeveroever. Het "venster op de plas" en de drie flats aan de noordoever zijn daarin leidend.
Eventuele hoogbouw in het plangebied zal geen afbreuk mogen doen aan het beeld van de drie schuin geplaatste flatgebouwen op de Noordoever. Ook het zicht vanuit de Jan Evertsenstraat richting de Sloterpas zal door eventuele hoogbouw in het plangebied sterk kunnen worden beïnvloed. Het is aan te bevelen uitgebreid studie te doen van het effect van deze hoogbouw op het beschermde stadsgesicht vanuit diverse gezichtspunten op het bij de Sloterpas en vanuit gezichtspunten in de Jan Evertsenstraat.
- De bruggen en kaden vormen onderdeel van het beschermd stadsgesicht en zijn in samenhang met café Oostoever, het wilgenlaantje en de bruggen in de Jan Evertsenstraat en Oostoever ontworpen. Integreer deze bruggen, en eventueel nieuw toe te voegen bruggen, op zorgvuldige wijze in de planontwikkeling waarbij rekening wordt gehouden met de vormgeving en doorgaande lijn van de Burgemeester Cramergracht.
- De bomenstrook langs de Burgemeester Cramergracht is een absolute kwaliteit, behoud deze in de gebiedsontwikkeling voor een duidelijke overgang binnen het ruimtelijke systeem van het AUP tussen de verschillende karakters van ringspoorzone en de Sloterpas.

- Maak gebruik van de gracht aan de Jan Evertsenstraat in de vormgeving van het profiel van de stadstraat. Houdt voldoende afstand tot bebouwing om de oever te kunnen benutten als buffer en te kunnen ervaren in het stadslandschap.
- Versterk de groene route langs het spoor als onderdeel van de doorlopende groenstructuur langs de ringspoorlijn. Maak het onderdeel van het stedenbouwkundig ontwerp.
- Op het noordelijke deel van het tennisparkgebied bevinden zich twee hoog gewaardeerde woongebouwen die een carré omsluiten. Ze maken deel uit van een cultuurhistorisch waardevol ensemble van gebouwen en geometrisch vormgegeven openbare ruimte dat een stedenbouwkundige eenheid vormt met de bebouwing aan de overzijde van de Burgemeester Roëllstraat. Zorg bij wijzigingen aan het plein aan de August Vermeulenstraat voor het behoud van de samenhang met de twee hoog gewaardeerde woongebouwen en met de stedenbouwkundige opzet van de Burgemeester Roëllstraat.

Bronnen

www.amsterdam.nl
City Data Amsterdam
Google Maps
Welstands Waarderingskaarten AUP, De Schoonheid van Amsterdam 2016

Foto's en afbeeldingen: indien niet reeds verantwoord, Stan Steegeling - Gemeente Amsterdam

Foto op de voorpagina: een van de vele doorzichten naar de tennisbanen vanaf het voetpad aan de ringspoordijk.

Colofon

Datum: mei-september 2019
Redactie: Stan Steegeling, Jouke van der Werf
Tekst: Stan Steegeling

© Monumenten en Archeologie, Gemeente Amsterdam, 2019
Postbus 10718, 1001 ES Amsterdam, 020-2514900

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op enigerlei andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van M&A. M&A aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.